

Speuren naar sporen in de stad!

erfgoed
wandeling
voor gezinnen
in Nieuwpoort

Naast elke opdracht vind je een pagina met een 'fotomuur' vol oude foto's die je kunnen helpen bij de opdracht.

Ga steeds in je omgeving op zoek naar wat je ziet op de foto's met een vergrootglas om je tocht te verder te zetten.

Hé Speurneus!

Welkom in Nieuwpoort-Bad, een heel bijzondere plek vol verhalen. Wil je graag meer te weten komen over het Nieuwpoort van vroeger? Volg dan de zoektocht met het kleur dat past bij jouw leeftijd:

4 tot 8 jaar - ZOEKTOCHT

Heb jij ook altijd alles gezien?
Blink jij uit in kijken, herkennen en tellen?
Dan zijn de gele opdrachten op jouw lijf geschreven!

Zoek dan mee met Sterre naar de juiste antwoorden.

8 tot 12 jaar - SPEURTOCHT

Duik je graag in het verleden? Dan voel je je bij de blauwe opdrachten zeker als een vis in het water!

- Volg de stroming doorheen de meerkeuzevragen
- Kies het juiste antwoord op de vraag
- Vul de bijhorende letter van jouw antwoord in op **pagina 26**
- Ontcijfer het codewoord en ontdek het antwoord op het raadsel:

“Wat is de wimper van de kade die de nachten open houdt?”

Tip: De juiste antwoorden op de gele en blauwe opdrachten vind je op pagina 24-25.

BELEVINGSTOCHT SOCIALE MEDIA

Ben je op zoek naar originele ideetjes voor je online verhaal op sociale media? Doorheen de tocht vind je enkele interactieve opdrachten die je via Facebook of Instagram kan delen met vrienden en familie zodat ook zij kunnen meegenieten van jullie avonturen in Nieuwpoort.

Gebruik hiervoor de hashtag **#speurenaarsporenindestad**

LEERTOCHT VOOR VOLWASSENEN

Nieuwpoort kent een rijke geschiedenis die soms nog wat te moeilijk is om te bundelen in een zoektocht voor kinderen, maar door leergierige volwassenen zeker gesmaakt kunnen worden. Deze doelgroep kan terecht in de historische rubriek op pagina 22-23.

NOORDZEE

WANDELING NIEUWPOORT-BAD

Dit plannetje helpt je snel op weg naar iedere stopplaats en opdracht.

Start van de wandeling:

1. Hendrikaplein

Eind van de wandeling:

8. Leopoldplein

6

5

4

3

1

2

T

P

P

Oude Zeedijk

Vierboeteweg

Loodswezen plein

Hendrika-plein

Lombardsijdestr.

Albert I-laan

Franslaan

Elisalaan

IJzerstr.

Visserspad

Fr. Smeersweg

V. Gilsoulweg

Parnasiastr.

Rik Woutersweg

Albert I-laan

Dienstweg
Havengeul

O.C. Ysara

Overzet

Prins Maurits-park

Paul Orphanpromenade

Havengeul

Wilgenweg

Vlambloemweg

Wolfsmelkweg

Tennislaan

Albert Pinotweg

Henri Crombezlaan

Tuntkruidweg

Just Oleffelaan

Goethalsstr.

Hubertyweg

Verhaerenlaan

Artanlaan

Emile Verhaerenlaan

oudn.

weg

weg

OPDRACHT 1 - BEELD VAN DE HOND

We starten onze speurtocht aan het infokantoor van dienst Toerisme op het Hendrikaplein.

Daar staat een beeld van een hond die volgens verhalen vroeger gebruikt werd om monniken te begeleiden tijdens hun zoektochten.

Een ideale plaats om ook jullie speurtocht te beginnen dus!

ZOEK MEE MET STERRE

Welke hond op de foto's hiernaast lijkt het meest op het standbeeld?

Zet een sterretje bij de juiste foto.

DUIK IN HET VERLEDEN

Waarom staat hier een standbeeld van een Sint-Bernardushond?

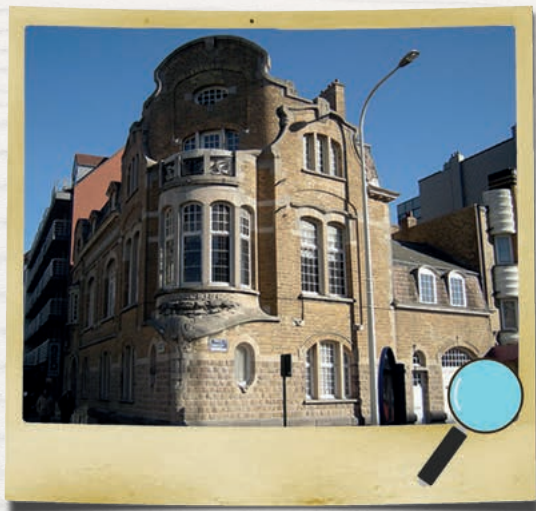
- Zo'n hond heeft hier ooit een kind uit de zee gered (P)
- Dit is de meest voorkomende hond in Nieuwpoort (A)
- Sint-Bernardus is de patroonheilige (beschermer) van de stad (R)

#SPEURENNAARSPOREN

Neem bij het beeld een foto van jou en je gezelschap als hondjes met een grappige gezichtsfilter.

Voeg deze foto toe aan je verhaal met vermelding van #speurenaarsporenindestad

OPDRACHT 2 - VILLA HURLEBISE

Als je met je rug naar het beeld van de hond gaat staan en naar links kijkt, zie je op de hoek een prachtig oud gebouw: VILLA HURLEBISE.

ZOEK MEE MET STERRE

Stap langs de volledige gevel van de villa. **Hoeveel ei-vormige ramen tel je op de benedenverdieping?**

.....

Waar doet de hoek van het gebouw je aan denken?
Fantaseren mag!

.....

DUIK IN HET VERLEDEN

'Hurlebise' betekent 'gehuil van de noordenwind'.
Uit welke taal is dit vertaald?

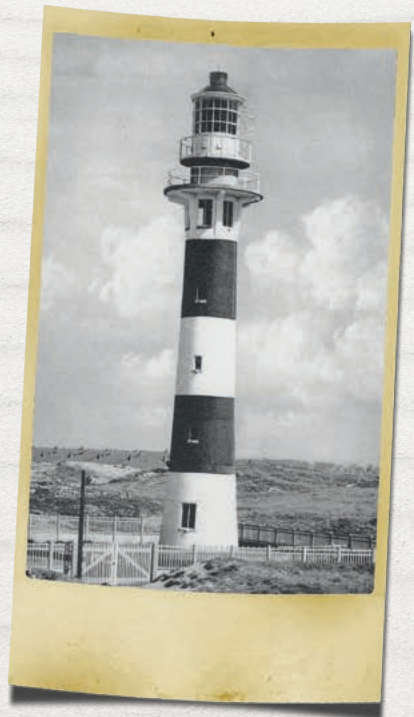
- Engels (S)
- Frans (R)
- Duits (E)

#SPEURENNAARSPOREN

Maak een retro zwart-wit filmpje van deze villa.

Voeg deze foto toe aan je verhaal met vermelding van #speurennarsporenindestad

Loop je nog even verder tot aan de windschermen?
Daar zie je op foto's hoe het er hier vroeger uitzag.

OPDRACHT 3 - HAVENGEUL

Wandel door de straat met winkels onder de galerij (Lombardsijdestraat). Loop even door tot je aan de Havengeul en het Loodswezenplein komt. Zie je de vuurtoren aan de overkant?

ZOEK MEE MET STERRE

Hoeveel kleuren heeft de vuurtoren? Welke?

.....

DUIK IN HET VERLEDEN

De Nieuwpoortse vuurtoren heet 'De Vierboete'. Het is een Oud-Nederlands woord dat afgeleid is van het Franse 'bouter le feu' wat betekent: het vuur aansteken.

In de middeleeuwen werd in de vuurtorens vuur gestookt met stro om licht te hebben. Waarom brandde er niet gewoon een lamp?

- Elektriciteit bestond nog niet in de middeleeuwen (N)
- Omdat de vuurtorenwachters geld wilden besparen (M)
- Men vond het gezelliger (L)

#SPEURENNAARSPOREN

Neem een foto van de Nieuwpoortse vuurtoren die 'de Vierboete' genoemd wordt en geef de toren een 'vintage' uitstraling door er een gezellige warme filter op te zetten. Plaats het woord 'VIERBOETE' op de foto.

Voeg deze foto toe aan je verhaal met vermelding van #speurenaarsporenindestad

OPDRACHT 4 - MIJNHEER CROMBEZ

Op de Zeedijk vind je op de hoek bij het Hendrikaplein een steen met een jaartal in de grond gemetseld. Dit is het jaar waarin Nieuwpoort-Bad als toeristische badplaats werd gesticht. Ga hiernaar op zoek.

ZOEK MEE MET STERRE

De steenrijke Benjamin Crombez kwam naar Nieuwpoort omdat hij hier graag een badplaats wou hebben. Hij zorgde ervoor dat de rijke mensen die hier op vakantie kwamen, konden tennissen, naar dansfeesten konden gaan en ook nog een andere 'chique' sport konden beoefenen.

Welke sport was dit? Tip: Kijk naar de foto hiernaast

.....

DUIK IN HET VERLEDEN

In het jaar 1860 werden de poorten en vestigingsmuren in de steden afgebroken en mocht er ook buiten de vroegere stadsmuren gebouwd worden. Benjamin Crombez wou hier zijn badplaats stichten. Niet iedereen had toen een auto.

Hoe zorgde hij er voor dat toeristen Nieuwpoort makkelijk konden bereiken?

- Hij liet een route aanleggen voor paard en kar (I)
- Hij liet een spoorlijn aanleggen vanuit Brussel (E)
- Met een landingsbaan voor vliegtuigen op het strand (U)

DUIK IN HET VERLEDEN

Leopold II, de nieuwe koning van België wilde ook graag bouwen in een badstad en het liefst in Nieuwpoort. Hij probeerde Benjamin Crombez te verplichten om duinen aan hem te verkopen, maar hij weigerde. De koning zocht dan maar een andere badstad om zijn bouwwideën uit te voeren.

Welke badstad is dat geworden?

- Middelkerke (O)
- Oostende (U)
- Koksijde (A)

OPDRACHT 5 - WHITE RESIDENCE

Op de hoek van de Zeedijk zie je naast het Hendrikaplein een groot wit gebouw: de 'White Residence'. Op deze exacte plaats stond het allereerste hotel in Nieuwpoort: in 1870 het 'Grand Hôtel de la Digue' en later het 'Grand Hôtel des Bains' in 1890. Daar was al elektriciteit en een telefoon aanwezig. Dat was zeer straf voor die tijd!

ZOEK MEE MET STERRE

De foto hiernaast bevat 5 fouten! Kijk goed naar het echte gebouw van de White Residence. **Zie jij wat er fout is?**

DUIK IN HET VERLEDEN

Het allereerste hotel van Nieuwpoort is tijdens de Eerste Wereldoorlog in 1914 helaas volledig afgebrand. Later heeft men er in art deco-stijl de 'White Residence' op gebouwd, die er nog steeds staat.

Ga op zoek naar de steen in de gevel waarop het jaartal staat waarin de 'White Residence' precies gebouwd werd. Welk jaartal is dit?

- 1924 (T)

- 1934 (V)

- 1944 (B)

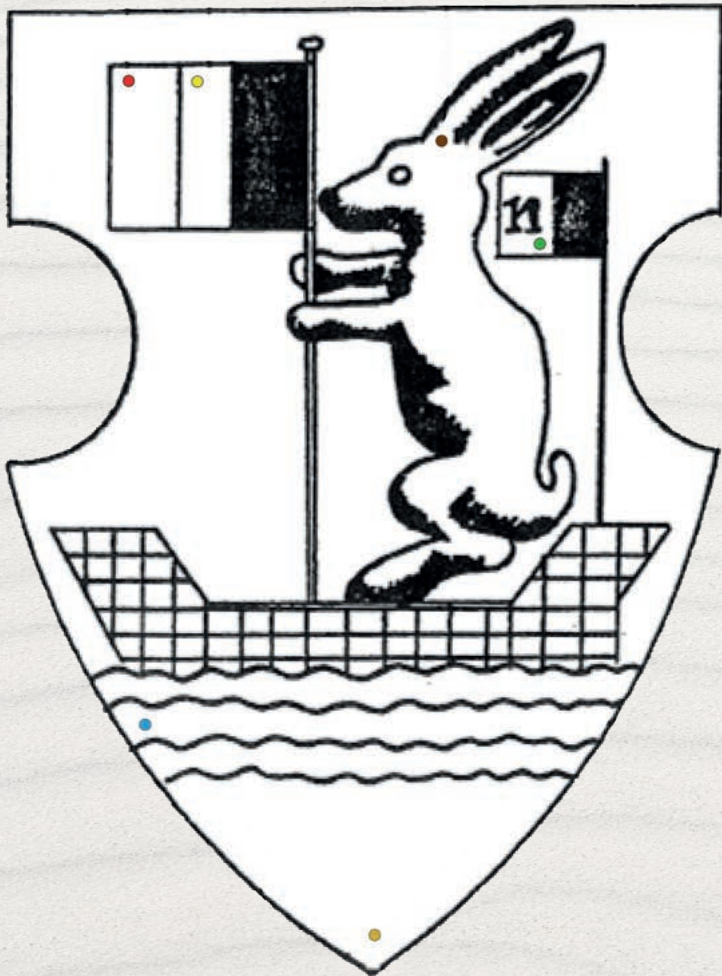
#SPEURENNAARSPOREN

Op de Zeedijk was er in de 19de eeuw een strook voor de stoomtram, een strook voor paarden en een strook voor de dames om op te flaneren.

Beeld je in dat je één van deze drie bent en probeer op dezelfde manier op de Zeedijk te bewegen. Laat iemand dit filmen en zet er een passend muziekje bij.

Voeg deze foto toe aan je verhaal met vermelding van #speurennarsporenindestad

OPDRACHT 6 - BARKENTIJN

We stappen langs de Zeedijk verder door tot aan de 'Barkentijn', een groot gebouw in Normandische cottagestijl. Dit gebouw werd genoemd naar een zeilschip met drie of meer masten (barkentijn).

ZOEK MEE MET STERRE

Ga op de Zeedijk in de buurt van deze villa op zoek naar een smalle, grijze vloersteen voor de gevel. Hier kun je nog zien tot waar het balkon oorspronkelijk naar buiten kwam.

Hoeveel konijnsprongen kan jij doen over de hele lengte van deze steen?

.....

DUIK IN HET VERLEDEN

Hier stond vroeger de villa van Benjamin Crombez die in het Frans 'Villa des Lapins' genoemd werd. Dit werd vernoemd naar het dier dat op het wapenschild van de familie Crombez stond (zie hiernaast).

Naar welk dier werd de villa genoemd?

- Villa van de tijgers (D)
- Villa van de konijnen (O)
- Villa van de vissen (P)

#SPEURENAARSPOREN

Hiernaast vind je het wapenschild van de familie Crombez. Als Benjamin, de stichter van Nieuwpoort-Bad, in Nieuwpoort was, wapperde zijn vlag met het wapenschild van de familie op het dak van dit gebouw. Kleur dit thuis historisch correct in en neem er een foto van.

Voeg deze foto toe aan je verhaal met vermelding van #speurenaarsporenindestad

OPDRACHT 7 - OUDE GEVELS

Loop wat verder op de Zeedijk en ga via de Goethalsstraat (tweede straat links) naar de winkelstraat. Sla daar rechtsaf en stap verder richting de Sint-Bernarduskerk.

Tip: Ondertussen kijk je best even heel goed naar de gevels boven de winkels aan de overkant van de straat...

ZOEK MEE MET STERRE

Er staan heel wat oude gevels op de foto hiernaast. Maar eentje daarvan is hier in het echt helemaal niet te zien.

Zie jij welke niet in Nieuwpoort thuishoort?

Zet een sterretje in het bolletje als je de gevel WEL op je wandeling gezien hebt. De foto zonder sterretje is ook een oude gevel, maar eentje uit een andere stad.

DUIK IN HET VERLEDEN

Onderweg kom je de 'Benjaminstraat' tegen.

Naar welke Benjamin is die straat genoemd?

- Benjamin Franklin, de vroegere president van Amerika die in Nieuwpoort graag op vakantie kwam (W)
- Benjamin Crombez, de stichter van 'Villa des Lapins' (U)
- Benjamin is de populairste voornaam in Nieuwpoort (T)

#SPEURENNAARSPOREN

Heb je honger gekregen van het speuren?

Doorheen deze wandeling vind je enkele goede adresjes voor een ijsje of een wafel. Maak een leuke boomerangfoto van jouw gekozen lekkernij en zet je speurtocht verder.

Voeg deze foto toe aan je verhaal met vermelding van #speurenaarsporenindestad

OPDRACHT 8 - SINT-BERNARDUSKERK

Stap door naar de Sint-Bernarduskerk voor de allerlaatste opdracht.

ZOEK MEE MET STERRE

Het bijzondere aan deze kerk is vooral het uitzicht als je op de trappen de ingang staat en naar buiten kijkt.

Het is namelijk een kerk met zicht op

Dit was de laatste opdracht.

Je kan je antwoorden controleren op pagina 24-25!

DUIK IN HET VERLEDEN

Op de hoek met de winkelstraat staat de Oude Pastorie. Kijk eens goed naar de gevel.

Welke strandvondsten herken je hier als versiering?

- Zeewier (R)
- Schelpen (V)
- Zeemeerminnen (N)

Dit was de laatste vraag om letters te verzamelen. Vul al je letters in op pagina 26 en kraak de code!

#SPEURENNAARSPOREN

Neem een foto of maak een kort filmpje van de zee vanaf de trappen aan de kerk. Kies hiervoor een passende filter.

Voeg deze foto toe aan je verhaal met vermelding van #speurenaarsporenindestad

HISTORISCHE WEETJES VOOR VOLWASSENEN

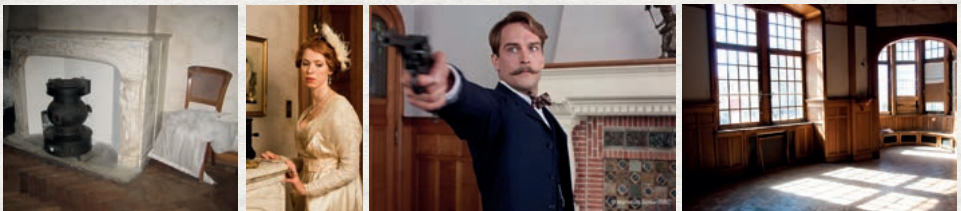
Nieuwpoort-Bad hoorde tot 20 juni 1949 eigenlijk bij Oostduinkerke.

Op deze Zeedijk stonden in 1889 de allereerste elektrische lantaarns.

VILLA HURLEBISE

Villa Hurlebise werd in 1925 gebouwd in een mix van verschillende stijlen. We herkennen onder meer art deco met invloeden van barok. Het interieur is eerder art nouveau.

Binnenin staat er zelfs meubilair dat speciaal voor deze villa werd ontworpen. Er vonden filmopnames plaats voor de serie 'Parade's End' voor BBC naar het boek van Ford Madox Ford.

BENJAMIN CROMBEZ

Tot 1815 is Nieuwpoort onder het bewind van Napoleon. Maar die had geld nodig voor zijn oorlogen. Daarom verkocht hij alle duinen en strand van Oostduinkerke tot aan de IJzer aan Benjamin Crombez, die hier zijn badplaats stichtte.

Benjamin Crombez is liberaal en vrijzinnig. Hij liet een tempel voor alle religies bouwen in de vorm van een kerk, maar zonder kruis. Hij wil ook liever geen duinen in zijn badplaats verkopen aan koning Leopold II, maar enkel aan gelijkgestemden. Veel politici, hoge militairen, architecten, kunstenaars en schrijvers komen daardoor terecht in Nieuwpoort. Deze elite bouwde 'cottages' met terrassen, erkers en veranda's in de maagdelijke duinen.

Benjamin Crombez bepaalde hoe de Zeedijk er zou uitzien. Arbeiders moesten de duinen met een schop plat maken, want graafmachines bestonden nog niet. Het wordt met 18m de breedste dijk van de kust.

Na WO II uit de visie van Leopold II zich toch in de duinenverkaveling SIMLI. De koninklijke villa in Oostende (1953) bepaalt de verplichte bouwstijl: Breugheliaanse villa's met rieten daken, erkers, steunberen, groene luiken en zarte teerband onderaan. De modernisten lachten met deze combinatie van veredelde vissers- en boerenhuisjes.

WHITE RESIDENCE

Tijdens WO II wordt het gebouw gebruikt als krijgshospitaal, een ziekenhuis voor gewonde soldaten. Koningin Elisabeth, weduwe van koning Albert I, ging er op bezoek.

In 1958 is het gebouw vervallen en werd het omgevormd tot appartementsgebouw met winkeltjes en horecazaken op de begane grond. Een West-Vlaamse ondernemer kocht het onlangs en laat het restaureren door de Britse architect David Chipperfield.

BARKENTIJN

In de periode dat de 'Villa des lapins' nog een buitenverblijf van de familie Crombez is, kwamen heel wat prominente figuren zoals King George V en de Sjah van Perzië hier langs.

Deze rijke figuren wilden op restaurant graag konijn eten. (Het eten van garnalen en oesters door de elite is een latere hype die kwam overgewaaid uit Engeland) De hotels voor de rijken moesten dus voor hun restaurant op zoek naar konijnen, maar de jachtgebieden waren voorbehouden voor de rijken en verboden terrein voor het gewone volk. De hotels bestelden daarom konijnen bij de armen, die illegaal gingen stropen in de bossen.

Bij de straatnamen vind je heel wat namen van kunstenaars terug. Zij kwamen hier schilderen voor de lichtinval en de connecties. Tijdens WO I is dit ook het enige stukje vrij België. James Ensor, Constant Permeke, Rik Wouters, Emile Verhaeren, Alfred Bastien enz. zijn kunstenaars die hier vaak verbleven.

Benjamin Crombez gaf zijn eigen naam aan de Benjaminstraat. Ook de Elisalaan, Franslaan, Louisweg, Victorlaan en Hendrikaplein zijn door Benjamin allemaal genoemd naar familieleden.

ANTWOORDEN

OPDRACHT 1 - BEELD VAN DE HOND

 De derde foto is de juiste.

 Sint-Bernardus van Clervaux is de patroonheilige (beschermers) van Nieuwpoort (R)

Eigenlijk is de verwijzing naar deze hond een foutje. Men heeft Sint-Bernardus van Menton in Zwitserland -waar deze hond zijn naam door kreeg- verward met Sint-Bernardus van Clervaux.

Het verhaal dat deze hond met een tonnetje rond zijn nek de bergen inging om toeristen in de bergen te redden van de vrieskou is trouwens ook verzonnen.

Traditioneel zijn er eind augustus Sint-Bernardusfeesten in Nieuwpoort. Dan zakken heel wat mensen met hun Sint-Bernardushond af naar onze stad.

OPDRACHT 2 - VILLA HURLEBISE

 Je telt 3 ei-vormige ramen.

 De hoek van het gebouw is een imitatie van een scheepsboeg.

 'Hurlebise' is een Frans woord (R)

OPDRACHT 3 - HAVENGEUL

 De vuurtoren heeft 2 kleuren, nl. rood en wit.

 In de vuurtoren kon geen lamp aangestoken worden, want elektriciteit bestond nog niet in de middeleeuwen (N)

OPDRACHT 4 - MIJNHEER CROMBEZ

 Er werd een golfterrein aangelegd.

 Hij liet een spoorlijn aanleggen tussen Brussel en Nieuwpoort (E)

 Koning Leopold II maakte een grote badplaats van Oostende, wat de 'koningin der badsteden' wordt genoemd (U)

OPDRACHT 5 - WHITE RESIDENCE

Dit hotel zoals het er nu uitziet werd gebouwd in 1924 (T)

OPDRACHT 6 - BARKENTIJN

'Lapin' is Frans voor 'konijn'.

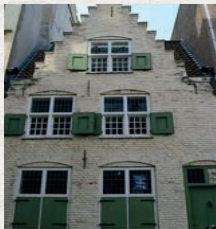
De villa heette dus eigenlijk 'villa van de konijnen' (O)

De vlag met het konijn op het gouden veld was een duidelijke verwijzing naar de vele 'dunkeuntjes' in de duinen.

OPDRACHT 7 - OUDE GEVELS

De derde foto is fout.

Benjamin Crombez gaf zijn eigen naam aan deze straat (U)

OPDRACHT 8 - SINT-BERNARDUSKERK

De kerk biedt een bijzonder zicht op ZEE.

De gevel werd versierd met Sint-Jacobschelpen (V)
Deze zijn erg typisch voor de Neo-renaïssancestijl.

OPLOSSING CODEKRAKER

Heb je de stroming doorheen de meerkeuzevragen gevolgd? Dan heb je zeker al heel wat letters gevonden.

Vul hier de bijhorende letter van jouw antwoord per opdracht in:

--	--	--	--	--	--	--	--	--

1

2

3

4a

4b

5

6

7

8

Maar de zoektocht is nog niet klaar.

De gevonden letters staan immers niet in de juiste volgorde.

Om het antwoord te vinden op het raadsel van een oude Nieuwpoortse visser, moet je nog even alle letters door elkaar schudden:

“Wat is de wimper van de kade die de nachten open houdt?”

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Heb je de code gekraakt? Controleer dan snel of jouw antwoord juist is. Heb je niet alle letters gevonden? Dat is zeker niet erg!

Schilders en dichters kwamen speciaal naar Nieuwpoort omdat ze de omgeving en gebouwen zo bijzonder vonden. Op de windschermen op het plein voor de Sint-Bernarduskerk staan dan ook enkele bijzondere gedichten van dichters die hielden van onze stad.

Ga tussen de windschermen op zoek naar het gedicht van **Fernand Florizoone**. Daar vind je het juiste antwoord op het raadsel van een oude Nieuwpoortse visser.’

COLOFON

Speuren naar sporen in de stad
Een erfgoedwandeling voor gezinnen.

NIEUWPOORT

Een initiatief van Dienst Cultuur Nieuwpoort

Met dank aan Fien Hellebuyck & Sharon Lefever (Dienst Cultuur), stadsgids Kries Priem, Beelddatabank Nieuwpoort Verbeeldt, het Nieuwpoortse stadsarchief en de stedelijke bibliotheek voor hun bijdrage met foto's en waardevolle informatie.

Met dank aan Mia Nollet en Pieter Vandenbroucke van Creative Thinking voor hun educatieve bijdrage.

www.mianollet.com/creative-thinking

v.u. Benoit Willaert - Algemeen Directeur -
Marktplein 7, 8620 Nieuwpoort

Deze brochure is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. De gegevens zijn richtinggevend en onder voorbehoud van wijzigingen na opmaak van de brochure. De verantwoordelijke uitgever kan niet aansprakelijk gesteld worden voor onjuiste gegevens.

NIEUWPOORT